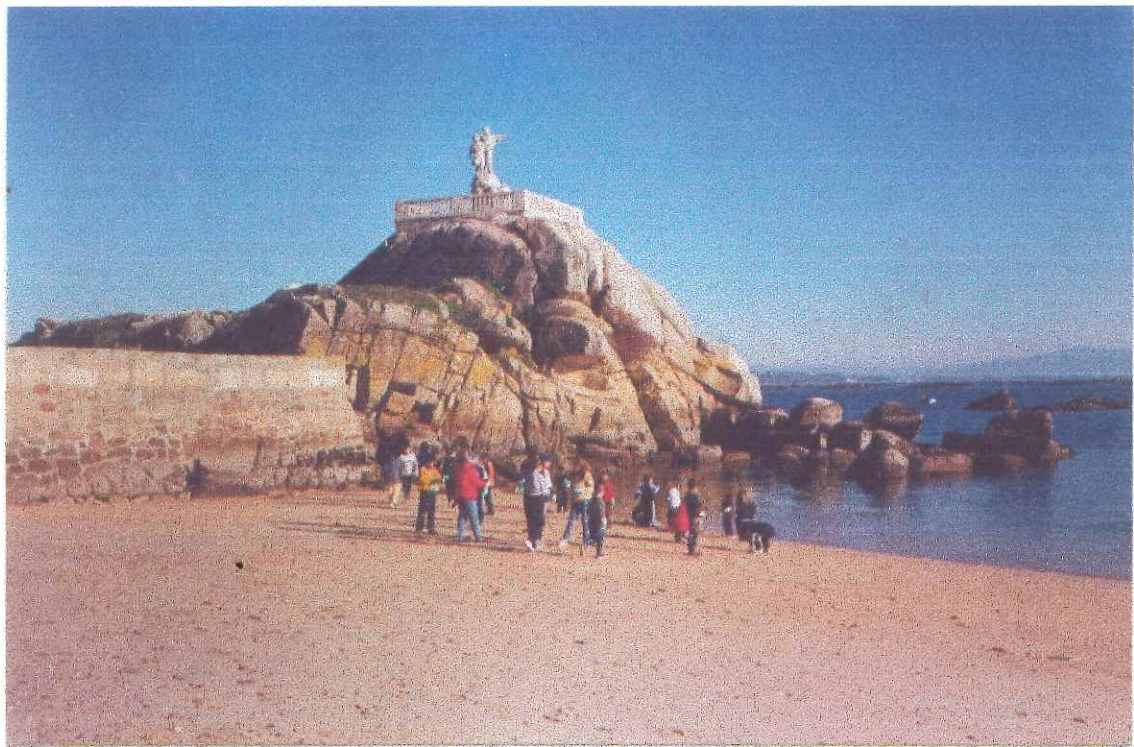

Memoria Voz Natura

"De parte a parte, librar de lixo o Baluarte"

C.E.I.P. de PALMEIRA
Curso 1999-2000

INDICE:

(CONTO MOTIVADOR)

- Presentación
- Obxectivos
- Actividades:
 - Papel
 - Pilas
 - Plástico
 - Horto
- Actividades do presente proxecto:
 - Saídas á praia. Calendario. Lixo recollido
 - Murais das saídas
 - Mural Gaivota Marcelina
 - Mural patio
 - Láminas Fauna e Flora
 - Realización de urnas
 - Conto motivador
 - Panel da praia
 - Enquisa
 - Maqueta da praia
 - Acuario
- Alumnos participantes
- Mestres participantes
- Grupo Voz Natura
- Proxecto na Prensa
- Valoración Final

DE PARTE A PARTE, LIBRAR DE LIXO O BALUARTE

Proxecto de Educación Medio Ambiental, incorporado ó Programa Voz Natura
C.E.I.P. PALMEIRA
Curso 1999-2000

O Colexio de Educación Infantil e Primaria de PALMEIRA (Palmeira - Ribeira, A Coruña) vén realizando diferentes programas de Educación Medio Ambiental dende o curso 91/92, co obxectivo de sensibilizar ós nenos e nenas e educalos na observación, respecto e coidado do medio natural máis próximo, espertando a asunción de responsabilidade que todas e todos temos na conservación e mellora deste medio.

No curso escolar 95/96, integrado na dinámica de traballo en grupo do Colexio, créase o Equipo de Medio Ambiente, que recolle as liñas de traballo xa deseñadas e se responsabiliza da programación, organización e posta en marcha das actividades referidas a Medio Ambiente no Centro, procurando a sensibilización e participación de toda a Comunidade Escolar.

Algunhas das actividades levadas a cabo nos últimos anos no Colexio foron as seguintes:

- Recollida de papel para reciclar. Campañas de divulgación sobre o papel reciclado. Obradoiros de papel reciclado.
- Campañas de recollida de pilas usadas.
- Reproducción dun pequeno ecosistema mariño (unha poza de litoral) nun acuario. Observación e de animais mariños. Recollida e observación de algas. Elaboración dun algario.
- Reproducción de pequenos ecosistemas en terrarios.
- Estudio e plantación de árbores.
- Recollida, exposición e estudio de cogumelos.
- Limpeza "testimunal" de espazos públicos da parroquia.
- Actividades diversas de observación de animais e plantas.
- Creación e coidado dun *horto escolar*.

O proxecto **DE PARTE A PARTE, LIBRAR DE LIXO O BALUARTE**, que se levou a cabo durante o curso 1999-2000 integrou diversos aspectos de educación medio ambiental como o

"apadriñamento" dun espacio común, a praia do Baluarte, programando unha limpeza mensual da mesma; a observación do lixo que nela se atopaba e a sensibilización de cara a un tratamento racional dos residuos evitando a contaminación do litoral e doutros espacios co lixo; a observación e estudio do litoral como ecosistema (o medio físico, os animais e as plantas presentes nel), a reprodución do mesmo nun acuario, a elaboración dun algario e o estudio e clasificación de cunchas atopadas na praia; e, en definitiva, a formación dos nenos e nenas no respecto e coidado do medio natural e a divulgación destas mensaxes no conxunto da Comunidade Escolar e mesmo na Parroquia de Palmeira, a través dos propios nenos e nenas coa súa actuación e o seu entusiasmo.

Un conto para principiar.....

Unha ameixa, unha gaivota e unha muller ben disposta.

(ou como es animais protestan polo lixo)

Este conto (de Cristina Novoa, profesora do Centro) empregouse como motivación para presentar o programa ós nenos e ás nenas dos diferentes cursos. Contouse o conto, e repartiuse a cada alumno e alumna unha copia do mesmo con espazos para que puidesen ilustralo, logo de oílo, comentalo e traballar na clase algúns dos aspectos que propuña.

Así mesmo, elaborouse un **libro xigante** con este conto. Repartiuse a cada grupo-clase unha parte do relato (que xá coñecían ben) coa proposta de elaborar unha páxina para o libro, cunha ilustración colectiva acorde á parte do conto que lles correspondía. Esta actividade foise realizando ó longo do curso, a medida que os nenos e nenas ían participando na limpeza da praia do Baluarte. O resultado final é de gran plasticidade e beleza.

Como anécdota, cómpre cecais comentar que un dos animais protagonistas do conto, a gaivota Marcelina, fíxose moi coñecida entre os nenos e nenas. Mesmo algún dos máis pequenos, ó ver gaivotas preto do colexio ou na praia, dirixiuse a súa profesora dicindo "¡Mira, mira, unha Marcelina".

OBXECTIVOS:

- Concienciar ós/ás nenos/as sobre o coidado do entorno natural das paisaxes en xeral e das praias en particular.
- Facer extensiva esta concienciación ós/ás demais membros da comunidade.
- Crear hábitos de observación e recolección do lixo na praia do Baluarte, e posterior clasificación deste lixo no centro, para poder identificar a súa procedencia e poder evitalo.
- Ser quen de realizar observacións, recoleccións e clasificación (no centro) das distintas especies animais e vexetais atopadas na praia.
- Despertar actitudes de respecto sobre o entorno no que viven.

ACTIVIDADES

[Recollida de Papel](#)

[Recollida de Pilas](#)

[Recollida de Plástico](#)

[Horto Escolar](#)

Campaña de recollida de papel para reciclar.

Durante todo o ano os alumnos/as dispoñen dunhas caixas onde depositar os papeis usados para unha posterior reciclaxe. Os papeis non só serán os que empreguen nas aulas, senón que tamén poden traelos das casas (todos aqueles que se usan no ámbito familiar:

revistas, prensa, ...). Para animar esta campaña os nenos e nenas farán un eslogan así como un debuxo para que, aquel que resulte seleccionado polos membros do Equipo, sexa o que figure nos carteis de animación que se colocarán tanto en tódalas aulas como nun recuncho dos corredores.

Campaña de recollida de pilas:

De igual xeito que realizamo-la campaña de reciclaxe de papel, ^{así como} tamén se recollerán pilas usadas para mandar a reciclar. Contamos con dous bidóns onde os alumnos/as van depositando as pilas que traen dos fogares. Tamén contamos con pequenos bidóns que foron distribuídos polo pobo para o mesmo fin. Animaremo-la campaña con carteis que realizaremos os membros do Equipo de Medio Ambiente, xa que os nenos e nenas xa se encargan de facer o da reciclaxe de papel.

Campaña para a recollida do plástico:

Un mestre dos que estén de guardia de patio encargárase de sacar e meter o contenedor onde os nenos e nenas tirarán os envoltorios de plástico durante o recreo. Para fomenta-la seu uso farase un cartel indicador para colocar nas aulas onde aparezan fotos dos contenedores.

Con esta campaña preténdese que os nenos/as teñan un lugar apropiado onde depositar a desperdiciao plástica derivante do seu uso cotiá, como son os envoltorios dos pasteleiros que os lambetados que traen para comer nos recreos. Deste xeito tamén se concivirá os nenos e nenas de que o plástico é un material particular que á hora de tiralo á basura deberá separar dos demais, sobretudo dos papeis. Para o desenvolvemento desta actividade contámanse con uns contenedores, que situados dentro do centro excepto durante os tempos de recreo, non que algún profesor se encargue de sacalos ó patio.

HORTO ESCOLAR

No curso 1999-2000 no C.E.I.P. de PALMEIRA seguimos traballando no horto escolar.

Cada nivel, dende Educación Infantil 3 anos ata 6º de Primaria, elixiu un cultivo para facer o seu seguimento durante o curso escolar. Así vimos as distintas etapas dos diferentes cultivos: plantación, nacemento, seguimento do crecemento, floración e época de recollida.

Os nenos/as de Educación Infantil foron os encargados de facer a limpeza do horto empregando as ferramentas axeitadas (sachos, lagoñas, etc.)

Realizouse un mural, que está posto no 1º andar, onde se foron anotando os distintos traballos realizados no horto. Tamén se fixeron degustacións dalgúns cultivos (tomates, cacauetes, pipas de cabaza, etc.). Traballáronse adiviñas, refráns e cantigas relacionadas cos cultivos.

CULTIVOS ELEXIDOS

Educación Infantil 3 anos: tomates

Coñeceron a súa cor, forma e textura recollendo a colleita do curso anterior en setembro.

Despois fixeron unha ensalada para facer a degustación dos tomates.

En abril coñeceron a planta e fixeron a plantación e o seu coidado.

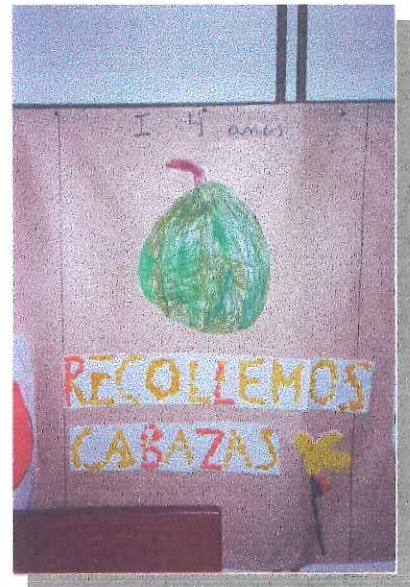

N- Educación Infantil 4 anos: cabazas

Nos meses de setembro e outubro coñeceron a planta da cabaza e sorprendeunos moito a súa flor amarela.

Había cabazas verdes, amarelas e laranxas. Degustaron as sementes das cabazas.

A finais de outubro recolleron as cabazas para participar na festa do "Samaín" de tradición celta que cada ano realízase no colexio. Os alumnos/as preparan cabeiras das súas cabazas para levar á exposición e prenderlles o lume á súa vela.

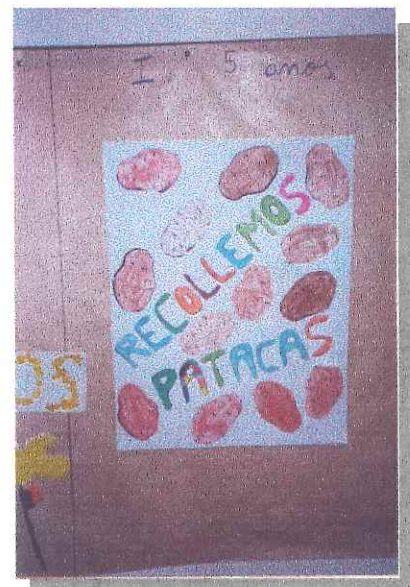

N- Educación Infantil 5 anos: patacas

Coa lagoña na man, os nenos e nenas de 5 anos foron removendo a terra nò mes de setembro para recoller as patacas.

Chegado o mes de marzo fixemos a plantación das patacas. Os nenos/as observaron as plantas e fixeron a plantación.

Despois coñeceron a planta das patacas e fixeron os traballos de "sacha" e "amontear".

N- Educación Primaria 1º nivel: cebolas

Os alumnos/as de 1º no mes de setembro tamén fixeron a recollida das cebolas.

Foron preparando a terra e no mes de marzo fixeron a plantación das novas cebolas empregando cebolas pequenas.

A finais do mes de marzo xa coñeceron a nova planta.

II- Educación Primaria 2º nivel: fabas

Como non tiñamos fabas no horto do curso anterior, trouxéronse fabas das casas para que as viran e coñeceran a planta.

No mes de maio farán a plantación e seguimento das fabas.

N- Educación Primaria 3: millo

Os de 3º recolleron o millo que había no horto. Viron algunha das distintas clases de millo que se cultivan hoxe en Galicia, observaron a súa cor vermello, branco e amarelo.

Coñeceron a súa planta e fixeron un pequeno estudio sobre ela: como era, de onde procedía, as distintas partes, etc.

Tamén fixeron unha pequena esfolia e falamos das esfolias de hai algúns anos, cando uns veciños ían axudar ós outros.

No mes de abril fixeron a sementeira no horto e seguirán facendo nos próximos meses as tarefas necesarias para o seu coidado.

N Educación Primaria 4º: xirasol

No mes de outubro recollemos as pipas do xirasol e estudiamos a procedencia deste cultivo. Fixemos a observación da planta e descubrimos algunhas das súas utilidades: aceite, xabóns, piensos, etc.

Tamén fixemos degustación das pipas do xirasol.

No mes de maio faremos a plantación no horto das novas sementes.

N Educación Primaria 5º: cacauetes

Foi no mes de outubro cando os de 5º nivel fixeron a recollida dos cacauetes no horto.

Observaron a planta e viron como se agrupaban os froitos.

Por grupos, os alumnos e alumnas de 5º fixeron uns murais sobre este cultivo tendo en conta: procedencia, planta, froito e utilización deste produto.

No mes de maio farán unha nova plantación no horto.

1- Educación Primaria 6º: liño

Da semente que tiñamos recollida do ano anterior os alumnos e alumnas de 6º fixeron unha malla para separar a semente da planta. No mes de abril fixeron a sementeira no horto.

Pouco a pouco foron coñecendo a planta e a flor do liño.

Por grupos fixeron uns murais para ver a importancia que tivo este cultivo en Galicia noutro tempo.

Nestes murais tamén fixeron un estudio da planta e viron as utilidades que tiña antaño e os traballos que se realizaban (mollado, cardado, fiado, etc.)

A parte de ter cada curso o seu anaquiño de horto co seu cultivo, tamén tivemos outros cultivos que foron plantando e coidando os nenos e nenas de Educación Infantil. Así temos no horto xudías, tomates, pementos, leituga, cenorias e perexil.

Para realizar estes traballos cada curso tiña unha hora semanal na que realizaba as distintas tarefas utilizando as diferentes ferramentas e aprendendo o vocabulario axeitado.

ACTIVIDADES REALIZADAS NESTRE PROXECTO

1. SAÍDAS A PRAIA

Durante o curso fixéronse 8 saídas á praia do Baluarte para realizar a súa limpeza e observación e recolección da fauna e flora. Nelas participaron tñodolos nenos/as de Educación Infantil e Primaria repartidos da seguinte maneira:

MESES	GRUPOS	Mestres acompañantes
OUTUBRO	2º A - 4 anos A	Geli - Ana - Conchi - Carmela
NOVEMBRO	6º B - 4 anos B	Montse - Sesé - X. Luis - Concha
DECEMBRO	5º - 5 anos A	Mariví - José - Cristina - Susana R.
XANEIRO	4º B - 5 anos B	Marga - Ermitas - Miguel - Conchi
FEBREIRO	4º A - 1º A	Loli - Mercedes - Carmela - Miguel
MARZO	3º B - 1º B	Marisol - Concha - Mariví - Loli
ABRIL	3º A - 2º B	Susana - Pilar - Cristina - Susana R.
MAIO	6º A - 3 anos	Miguel - Remedios - X. Luis - Elvira

Cada grupo de nenos/as ía acompañada polo seu correspondente titor/a e por dous mestres pertencientes o grupo Voz Natura.

MAPA DE SITUACIÓN

LIXO QUE ATOPAMOS NA PRAIA -OUTUBRO

- silla de plástico rota (da de terraza)
- 1 pneumático
- latas
- botellas de vidro, de plástico
- cable
- chapas
- chanclas
- trozos de ferro
- material construción
- lavabo
- bicicleta
- corda
- chupete
- tetrabrick
- trozo de pechadura

SAÍDA DE NOVEMBRO (Cursos: 3-4 anos, 6º B)

- plásticos
- bricks
- botes de refrescos
- azulexos
- cordas
- cristais
- tapóns de botellas
- tubos e material de construción
- bolsas de gusanitos e envoltorios de plástico
- papeis
- pallas de refrescos
- medicinas
- 1 lavabo
- 1 colchoneta
- 1 rastro
- plantillas dos pés
- louza
- anacos de pneumáticos
- 1 mecheiro

- canicas
- porispán
- 1 chupete
- paquetes de tabaco
- tubos de pegamento
- ferros
- 1 anaco dunha vasoira
- 1 pechadura
- bombillas
- paus de chupa-chups
- frascos de vidro
- suelas de zapatos
- pinzas da roupa
- anacos de caixas de madeira
- restos dunha radio
- 1 noz
- 1 bicicleta

En total, 9 bolsas de lixo e unha bicicleta.

→ SAIDA DECEMBRO: Cursos: Infantil 5 anos, 5º (esta saída fíxose o 17 de xaneiro)

- un cesto vello
- un can morto descomposto
- un bidón de plástico
- un coche de plástico
- nasas
- unha zapatilla rota
- latas
- redes de plástico
- un peixe morto
- paos
- cristais
- xibias
- botellas
- cartóns de leite
- cartóns de tabaco
- plumas
- bolsas de chucherías
- cordas
- envases de iogures

- papeis de caramelos
- pinzas
- sacos rotos
- loterías
- moitos plásticos
- mango dunha ventá
- unha rata morta
- aplicadores de tampones
- unha pata dunha silla de madeira

N- XANEIRO : Curso Infantil 5 anos B

- algas
- mondas de laranxa
- cañas
- paos
- unha bota de xoguete
- cristais
- mechero
- toalla
- caixas de cartón
- plásticos
- cordas
- podas de rosais
- xoguetes de plástico
- botes de bebidas
- bolsas de pasteis
- botellas de auga
- caca de can
- calcetíns
- guantes rotos
- pulseira de xoguete rota
- un pneumático vello
- azulexos

N- FEBREIRO

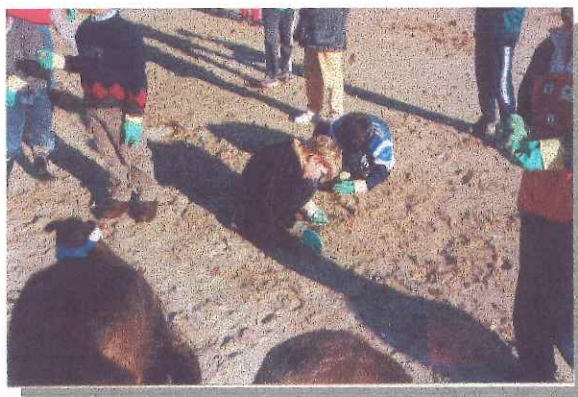
- paus
- roda pequena
- papeis de chicles e caramelos
- redes
- bolsas de plástico

- áncora (ancla)
- liñóns de pesca e bicas
- caixas de madeira de peixe
- cristais
- un xersei
- botes de cremas
- cartóns de zumes
- botellas de lexívia
- latas de bebidas
- xeringuilla
- colillas de cigarrillos

N →

LIXO QUE ATOPAMOS NA PRAIA – MARZO (7-04-2000)

- paquetes de tabaco
- cordas
- plásticos
- botellas
- cigarrillos
- latas
- cristais
- materiais de construción
- cables
- ? 80 → - suelas de zapato
- chaveiró cunha navalla
- paus e madeiras
- unha peza de ferro (creemos que dun barco)
- a parte de arriba dun bidón de plástico
- ferros variados
- pezas dun autorradio

2. MURAIAS DAS SAÍDAS

- 2.1. Murais-calendario: Cada vez que se realizaba unha saída, os grupos participantes facían debuxos sobre a súa experiencia, e con eles elaborábanse tres murais, un por trimestre. En cada mural aparece unha frase alusiva á limpeza da praia. Nestes murais os nenos e nenas pegaban os seus debuxos.

- 2.2. Murais-fotos: Ademáis fixéronse uns murais coas fotos dos nenos/as nas diversas saídas, nas cales se pode ver como recollen o lixo, cunchas, algas. Posteriormente, xa no centro, estudiáronse estas especies que foron recollidas.

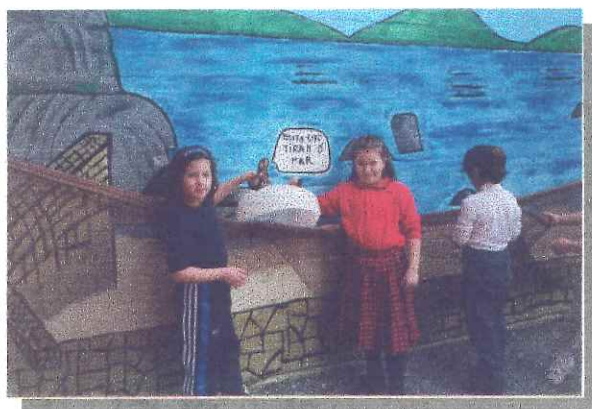
3. MURAL GAIVOTA "MARCELINA"

En cada unha das saídas, os nenos/as fixeron unha lista das cousas recollidas na praia (plásticos, cordas, luvas, etc.). Estas listas serviron de base para a confección dun mural que consiste nun debuxo en grande da gaivota "Marcelina", protagonista do conto motivador do proxecto, e unha bolsa grande da basura, onde se van poñendo nomes e recortes de cousas e obxectos atopados na praia. Este mural, como os anteriores, están nun lugar moi transitado polos nenos/as para que poidan observar e comentar entre eles a diversidade do lixo que se pode atopar nunha praia.

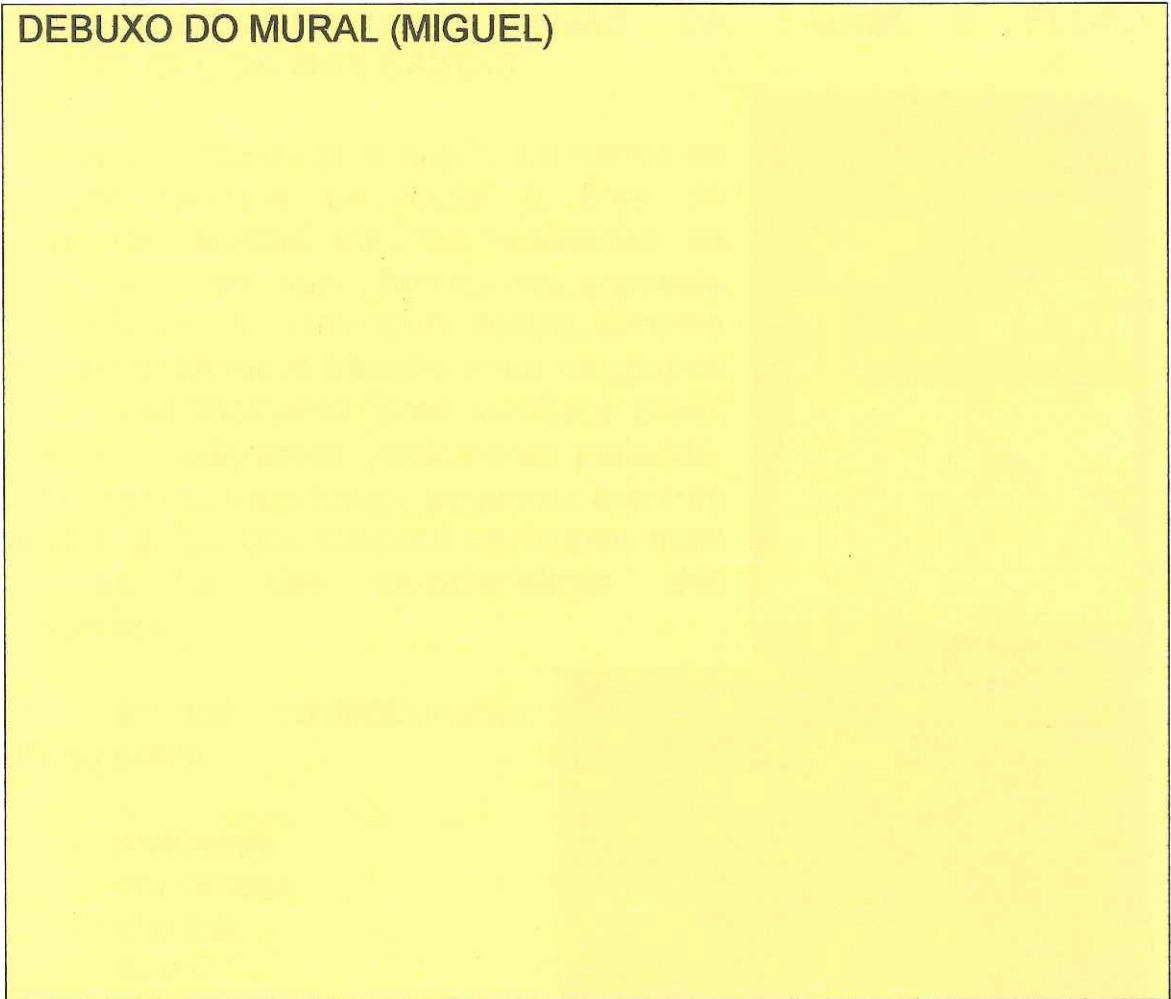
4. REALIZACIÓN DUN MURAL NUNHA PARTE DO COLEXIO

Nunha parte exterior do colexio situada nun lugar visible fíxose un mural da praia do Baluarte, cos dous protagonistas do conto motivador: A señora "Ramona" e a gaivota "Marcelina". Unha vez confeccionado o mural púxoselle unha rede, onde os nenos/as enganchaban dúas cousas que traían en cada saída á praia, para que os pais/nais, profesores/as e alumnos/as poideran observar a variedade de obxectos que se poden atopar nunha paisaxe e para concienciar da importancia de mante-la limpa.

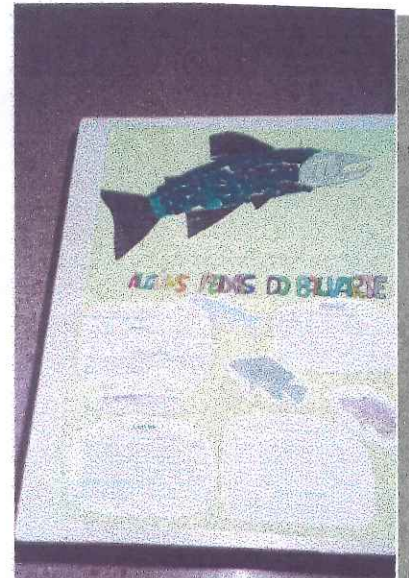
(No folio seguinte pódese observar o boceto deste mural realizado polo mestre Miguel García Barreiro)

DEBUXO DO MURAL (MIGUEL)

5. REALIZACIÓN DE LÁMINAS DA FAUNA E FLORA RECOLLIDA NAS SAÍDAS

Unha vez realizada a saída, os nenos/as fixeron láminas da fauna e flora do Baluarte. Nestas láminas recóllense as características, tipos, formas das especies estudadas. A confección destas láminas fíxose dividindo o traballo entre os grupos que nese momento foron xuntos á praia. Os máis pequenos participaron pintando, debuxando, recortando, pegando, mentres que o grupo dos maiores dedicouse máis ó estudo das características das especies.

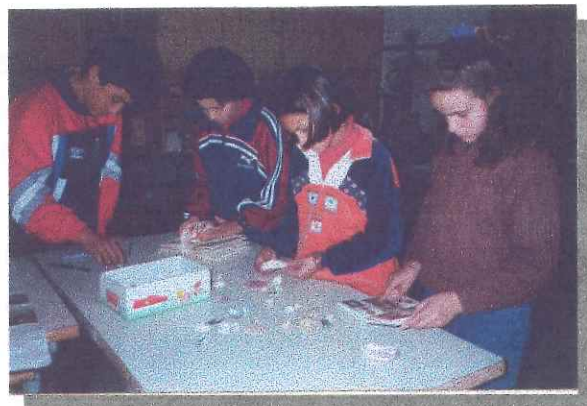
As láminas confeccionadas foron sobre:

- moluscos (2)
- crustáceos (2)
- plantas
- algas
- Aves

6. REALIZACIÓN DE URNAS

Nestas saídas realizadas ó longo do curso cada grupo tiña asignada unha especie a estudar. Unha vez recollidas na praia, lavábanse e empezábase a traballar con elas. En pequenos grupos (3 ou 4 membros) ían ó laboratorio onde con axuda de libros de consulta e baixo a supervisión dalgún membro de Voz Natura, empezaban o traballo.

URNAS

- **MOLUSCOS:** Animais de corpo brando. Son invertebrados. A maioría está cuberto dunha cuncha.

- **GASTERÓPODOS:** Moluscos cunha única cuncha. A maioría deles teñen un pé plano, unha cabeza e unha parte chamada masa visceral. Esta masa visceral pode ter forma de gorro chino, exemplo: lapa, ou ben estar enrolada en espiral, por exemplo: caracola.
- **MOLUSCOS:** Animais de corpo brando. Son invertebrados. A maioría está cuberto dunha cuncha.
 - **BIVALVOS:** Son moluscos que teñen a concha de dúas pezas que se pecha por medio de un ou dous músculos. Os bivalvos viven na area, péganse a superficie das rochas ou "barrenan" a rocha, o coral ou a madeira.
- **EQUINODERMOS:** Atópanse unicamente no mar. A maioría teñen un esqueleto duro e cheo de espiñas. Os seus corpos están divididos en cinco partes (vese facilmente na estrela de mar cos seus cinco brazos).

Algúns equinodermos utilizan as súas espiñas para trasladarse aínda que a maioría empregan os pes "ambulacrais". Estes poseen unha ventosas nos extremos, que poden estirarse e encollerse por medio dun sistema acuoso que se atopa unicamente nestes animais.

- **CRUSTÁCEOS:**
Pertecen ós artrópodos (animais de patas articuladas). Hai moitos tipos. O que os distingue dos demais artrópodos é que teñen dous pares de

antenas. Poseen unha cuncha dura que lles impide ir medrando, agás no período de muda. A maioría deles móvense nadando ou arrastrándose.

Como no caso da confección de láminas, os nenos/as máis pequenos facían o traballo máis doado, pegando nas urnas as especies, mentres que os nenos/as máis maiores consultaban en libros as características e o nome científico e galego das especies estudadas.

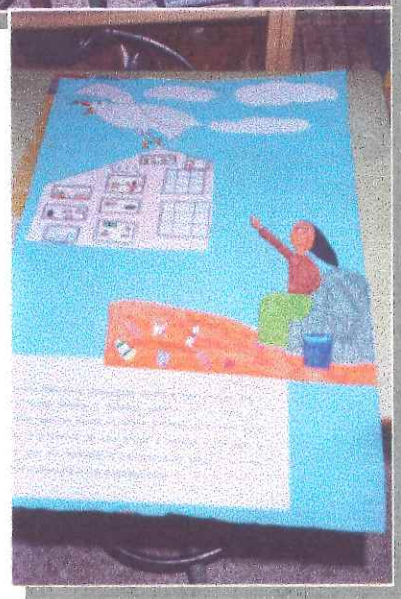
7. REALIZACIÓN DO CONTO MOTIVADOR EN GRANDE

O conto motivador, que foi o fío conductor ó longo do proxecto, fíxose en tamaño grande (55 cm de longo x 39 cm de ancho). Para esta realización a gran tamaño pensouse en empregar cartón rizado para as páxinas interiores e madeira para a portada e contraportada.

A confección realizouse despois de que os nenos/as tiveron lido o conto nas clases co seu titor/a.

A cada clase déuselle unha páxina de cartón rizado e un texto do conto, de maneira que cada grupo tiña que facer un traballo de "collage" sobre o texto que se lle asignou. Na realización do conto participaron dende os nenos/as de 3 anos (Educación Infantil) ata alumnos/as de 6º curso de Primaria.

8. PANEL DA PRAIA

Como remate do proxecto fíxose un panel informativo para poñer na praia do Baluarte.

Este panel ofrece tres tipos de información:

- a) Lixo que recolleron na praia os nenos/as do C.E.I.P. de Palmeira.
- b) Cousas agradables que se poden facer na praia sen deteriorar e/ou dañar o medio ambiente.
- c) A vida que hai na praia.

Para este terceiro apartado , os nenos/as de 6º pasaron unha enquisa á xente que vive do mar para recabar información sobre as aves, peixes, moluscos, crustáceos, ... que viven nesta ría: Ría de Arousa.

A enquisa pasada foi a seguinte:

ENQUISA: O ENTORNO DO BALUARTE

SEXO

- Home Muller

OCUPACIÓN

- Marisqueo Mariñeiro Xubilado Outra:.....

¿QUÉ PESCA OU QUÉ VE NO ENTORNO DA PRAIA DO BALUARTE?

MARISCO

☐ Ameixa fina	☐ Ameixa rubia	☐ Ameixa xapon.	☐ Ameixa babosa
☐ Ameixa	☐ Berberecho	☐ Croque	☐ Reloxio
☐ Carneiro	☐ Navalla	☐ Longueirón	☐ Ostras
☐ Vieiras	☐ Zamburiñas	☐ Mexilón	☐ Percebe
☐ Nécora	☐ Lapas	☐ Camaróns	☐ Bois
☐ Cornetes	☐ Polbos	☐ Durmiñento	☐ Arola
☐ Luras	☐ Queimacasas	☐ Chirlas	☐ Chipiróns
☐ Centola	☐ Ourizos	☐ Pateiros	☐ Xibas
☐	☐	☐	☐

PEIXES

☐ Sardiña	☐ Muxes	☐ Lorchas	☐ Xurel
☐ Maragota	☐ Robaliza	☐ Xarda	☐ Serrán
☐ Faneca	☐	☐	☐

AVES

☐ Pomba	☐ Gaivota	☐ Corvo	☐ Cormorán
☐	☐	☐	☐
-

MAQUETA DA PRAIA

Coa colaboración do conserxe do colexio fíxose unha maqueta da praia do Baluarte, onde os nenos/as de Educación Infantil pegaron cunchas e debuxos de peixes, polbos, estrelas de mar, etc.

ACUARIO

Dentro das actividades levadas a cabo neste Centro e no que se refire o Proxecto Voz Natura, salientamos a instalación e posta en funcionamento dun acuario no laboratorio do colexio.

Esta actividade estaba programada polo equipo de "Voz Natura" para o segundo trimestre do curso 1999-2000 co fin de acadar os seguintes obxectivos:

- Achegar ós rapaces/as a vida e costumes dos animais máis representativos que habitan na praia do Baluarte.
- Estudiar a súa morfoloxía, alimentación, costumes...
- Responsabilizar ós alumnos/as no coidado e mantemento do acuario.
- Valorar a importancia de tódalas formas de vida (tanto animais como vexetais) que se poidan observar.

Con estas premisas o acuario foi instalado con data 18 de xaneiro do presente ano e os alumnos/as de 6º encargáronse de aportar os materiais necesarios así como os animais e algas que se poideran adaptar á vida no acuario.

Dende o momento da instalación fíxose un seguimento por parte dos alumnos/as e profesor encargado no que a través dun cartel colocado ó lado do acuario se apuntaba o que acontecía no mesmo.

A modo de resumen anotamos estes feitos:

18 xaneiro: instalación e posta en funcionamento: algas, lapas, caramuxos, mexilóns, paterios.

20 xaneiro: estrela de mar e pateiros.

25 xaneiro: 3 lorchos, 3 camaróns, berberechos e queimacasas.

4 febreiro: Morre a estrela de mar.

8 febreiro: Morren 2 lorchas e 2 camaróns.

11 febreiro: 1 nécora e 1 apegón.

17 febreiro: 1 nécora e un Risso.

21 febreiro: morre o Risso.

13 marzo: un cabaliño de mar.

27 marzo: morre o cabaliño de mar.

12 abril: levantamos a instalación do acuario. Devolvemos animais e algas que permanecían no acuario ó mar.

Engadir que o mantemento correu a cargo dun profesor e dos alumnos de 6º que se encargaban de que periodicamente se lle cambiara a auga, se lle trouxera alimento para os animais así como de darlle de comer.

O acuario foi visitado polo práctica totalidade do alumnado do colexio durante o tempo que estivo funcionando e foi aproveitado polo profesorado para motivar ós alumnos/as en temas relacionados co coñecemento de animais e plantas e o medio ambiente.

Alumnos participantes

Mestres participantes

Grupo Voz Natura

Proxecto na Prensa

VALORACIÓN

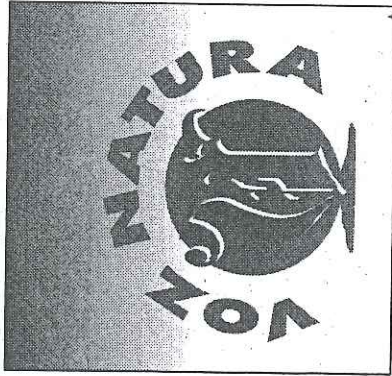
- Obsérvase un descenso do lixo procedentes dos deperdicios familiares (vidro, azulexos, botellas, plásticos, material de construción, ...)
- Bótanse en falta os contenedores para depositar o lixo (vidro, papel, plásticos) así como papeleiras na praia.
- Actitude positiva dos nenos/as hacia o coidado da praia (comentarios dos alumnos/as).
- Destaca a boa acollida que tivo o conto empregado como elemento motivados, así como os seus persoaxes (gavota "Marcelina") para o desenrolo do proxecto.
- O calendario tivo que verse alterado en algunha ocasión debido ás inclemencias do tempo.
- A actividade do acuario permitiu o acercamento da vida do litoral ó ámbito escolar, co cal os/as nenos/as disfrutaron co coñecemento dos distintos animais, observando o seu mimetismo, alimentación, movementos..., e vexetais.

Alumnos del colegio de Palmeira limpiaron parte de la playa de O Baluarte

La misión de los chavales consistió en recoger la basura acumulada en el arenal.

No es la primera vez que los estudiantes llevan a cabo una tarea de limpieza y descubren el escaso cuidado en la protección del medio ambiente, un tema sobre el que sus maestros quieren sensibilizarlos. Asimismo, los pequeños recogieron conchas de moluscos que estaban dispersas por la playa.

Con todos los materiales confeccionarán una lista. Por una parte de los vertidos existentes, aludiendo a su procedencia, y, por otra, de los restos fósiles encontrados. Dicha información se colocará en un lugar visible del colegio para que todos los estudiantes tengan acceso a la misma y sepan en qué trabajan sus compañeros.

REDACCIÓN
RIBEIRA

Un total de 35 escolares del colegio de Palmeira efectuaron ayer por la tarde una salida didáctica, la tercera, a la playa de O Baluarte. La actividad está incluida en el proyecto Voz Natura que desarrollan los alumnos del centro educativo.

Los 35 estudiantes recogieron distinto tipo de basura y restos orgánicos de moluscos dispersos por el arenal

C. QUEJEIRO

Cuando finalicen su proyecto tienen previsto instalar en la entrada del arenal un panel informativo sobre los materiales hallados en las expediciones.

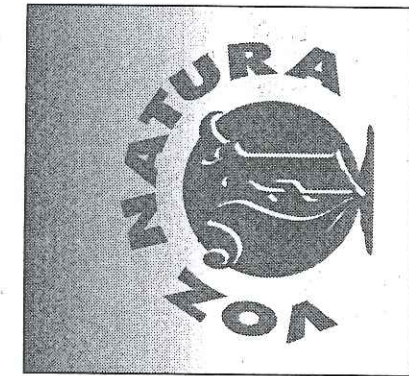
Los alumnos desarrollan el trabajo bajo el asesoramiento de un grupo de profesores, alumnos pertenecientes al área de Medio Ambiente y otros ad-

critos específicamente al programa de Voz Natura. Todo el colegio contribuye al desarrollo de esta iniciativa de protección de la naturaleza.

rismos viajaba en dirección a Boiro y el otro salía del cruce del colegio María Assumpta, aunque se desconoce cómo se originó el choque.

El Concello calcula que esta semana con-
ciuirá el levantamiento de actas de ocupa-
ción y, a continuación, se adjudicará la obra.

Escolares de Palmeira recogieron basura de la playa de O Baluarte

arenal la basura que afea y, lo que es más grave, degrada un paraje natural que está en ple-
no *corazón* de la parroquia.

Las excursiones que los alumnos vienen haciendo al arenal este curso escolar forman parte del proyecto ambiental desarrollado por el colegio al amparo del programa Voz Natura, que promueve el Grupo Voz. Si bien el plan lleva por título *De parte a parte, librar de lixo O Baluarte*, la experiencia educativa es mucho más ambiciosa y tiene otro tipo de objetivos didácticos. De esta manera, aparte de limpiar la playa -actividad que también tiene como fin fomentar la cooperación entre el alumnado-, los chavales están reco-

giendo conchas, algas, caramujos, entre otros elementos habituales en el ecosistema marino, para poder analizarlos.

Acuario

Aparte de estudiar las características de cada uno de ellos, lo que los maestros pretenden es montar una especie de acuario en el laboratorio del colegio, para reproducir el ecosistema de la zona, siempre en la medida de lo posible.

El proyecto educativo que desarrolla el colegio de Palmeira pretende sensibilizar a los alumnos acerca de la importancia de respetar el medio ambiente y, de paso, que éstos influyan en sus padres y familiares en el mismo sentido.

S. BALVIS

Los niños desafiaron al mal tiempo y limpiaron el arenal

97-2000

REDACCIÓN
RIBEIRA

Escolares del colegio ribeirense de Palmeira efectuaron ayer por la mañana una nueva salida a la playa de O Baluarte. Desafiando al mal tiempo, los chavales se dedicaron con todas sus fuerzas a retirar del

- 1.- Castiñeira y Mosqueiros
- 2.- Ameixida
- 3.- Secada
- 4.- Touro
- 5.- Rocosa
- 6.- Carolina y Coroso
- 7.- Riazor
- 8.- Insuela
- 9.- La Camba
- 0.- Baluarte
- 1.- Rochuela
- 2.- Esteiro (A Corna)
- 3.- La Isla
- 4.- Lombiña y Cabío
- 5.- Agronovo
- 3.- Niñeiríños
- 7.- Arenal
- 3.- Raposíños
- 9.- La Merced
- 0.- Riveiriña
- 1.- Toxal
- 2.- La Poza
- 3.- Campo
- 4.- Conchido
- 5.- Costadal
- 6.- Escarabote
- 7.- Barraña
- 8.- Rebordelo
- 9.- Esteiro
- 0.- Palén
- 1.- Piñeirón
- 2.- Gabiotea
- 3.- Carraxeiros
- 4.- Lobeira do Chazo
- 5.- Mañóns
- 6.- Fontenla y Portomouro
- 7.- Suiglesia y Suspicho
- 8.- Agrañán
- 9.- Bodion
- 0.- La Torre

- 41.- O Pazo
- 42.- Queinxo y Tanxil
- 43.- Tronco
- 44.- Pereira Torta
- 45.- Porrón
- 46.- Las Conchas
- 47.- Aceveira
- 48.- Compostela
- 49.- Canelas
- 50.- Aduana
- 51.- As Sinas
- 52.- Mosqueiro
- 53.- Bernal
- 54.- Fuxiño do Porco
- 55.- As Brañas
- 56.- Con da Mlna
- 57.- O Terrón
- 58.- O Pasaxe
- 59.- O Vao
- 60.- Cabodeiro
- 61.- Secada
- 62.- Mallón
- 63.- Espiñeiro
- 64.- Lombeira y Salinas
- 65.- Camaxe
- 66.- Cabalgada
- 67.- Castelete
- 68.- As Patiñas
- 69.- A Mouta
- 70.- Seiñas

- 71.- Fontiñas
- 72.- Ganchiño
- 73.- Pereiro
- 74.- Seixiños
- 75.- Sequiña
- 76.- O Vao y Guernal
- 77.- Villamarín
- 78.- A Ponte
- 79.- Rons
- 80.- Con Roibo
- 81.- Lauxiñas
- 82.- Lavaxeira (Lobagueira)
- 83.- As Pipas
- 84.- Mexilloeira
- 85.- Piñeirón
- 86.- Area Grande
- 87.- Barcelona
- 88.- Carreiro
- 89.- Castriño
- 90.- Pateiro

- 91.- Castiñeira
- 92.- Borreiro
- 93.- Agueira y Con do Corvo
- 94.- Canelas y Abelleira
- 95.- Barrosa y Farruco
- 96.- Espiño
- 97.- Area da Cruz
- 98.- Paxareiras
- 99.- Raeiros

